

การจัดการศึกษาทางด้านการศิลปะการแสดงเพื่อตอบสนองความต้องการและความแตกต่าง ระหว่างบุคคล

Performing Arts Education Management for Responding need and Individual
difference

นัทธิกา สุนทรธนผล¹ (Nuttika Soontorntanaphol)

กชกร ชูวิวัฒน์กุล² Kotchakorn (Choowiwatratnanaku)

กิตติภพ แก้วย้อย³ (Kittipop Kaewyoy)

ปัทสรา วรรณวงษ์⁴ (Papatsara Wannawong)

วันทนภัส ผจญพรพรค⁵ (Wannapat Pajontorraprak)

ชานนท์ บุตรพุ่ม⁶ (Chanon Butpum)

ณัฏพร ศรพรสวรรค์⁷ (Natchaporn Somrasawan)

ทิพนารี วีรวัฒน์โนดม⁸ (Tipnaree Weerawatnodom)

ธนาวุฒิ เสือสวัสดิ์⁹ (Thanawut Suasawat)

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาทางด้านการศิลปะการแสดงเพื่อตอบสนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนที่ครูจะให้ความสำคัญแก่เด็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายในการเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งปัญหาที่เป็นปัจจัยหลักสำคัญของการเรียนการสอนคือครูมักจะจำกัดความคิดของผู้เรียนไว้ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการพัฒนา หรือเกิดการพัฒนาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากศิลปะการแสดงเป็นการเรียนที่เน้นทักษะการปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรม หรือเทคนิคการสอนโดยเฉพาะ ซึ่งในปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่าเส้นทางและเป้าหมายของผู้เรียนนั้น ทุกคนล้วนมีเป้าหมายที่อยากจะประสบความสำเร็จในด้านการเรียนเหมือนกัน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีการคิดค้นรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยรูปแบบของการเรียนรู้นั้น ควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการเรียนรู้นั้นควรตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันให้ได้มากที่สุด อาจจะใช้วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเองได้

ดังนั้นการเรียนการสอนแบบรายบุคคลจัดว่าเป็นการเรียนการสอนที่ตอบสนองการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะการแสดงศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะจะมุ่งเน้นไปที่ตัวรายบุคคลโดยเฉพาะ รูปแบบการเรียนการสอนแบบรายบุคคล อาจไม่ใช่รูปแบบวิธีการสอนที่ดีที่สุด แต่วิธีการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ก็นับว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นทางเลือกต่อการศึกษาไทย ที่จะสามารถพัฒนาความถนัดทางการศึกษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นไปไม่มากนัก

คำสำคัญ การเรียนการสอนแบบรายบุคคล, ศิลปะการแสดง

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

Management of performing arts education for responds needs and individual differences is important in teaching process that teachers have to realize in order to make learners achieve their goals in learning and course objective. The main problem of teaching is teachers usually limit learners' ideas that make them don't develop or develop less than should be. As Performing Arts focus on practical skills, it's necessary to organize specific activities and teaching techniques. Nowadays, it can be seen that the goals of all learners are to be successful their studies, Accordingly learning in 21st century is required to explore a variety of teaching and learning styles. The learning styles should have different forms and methods which respond learner needs in nowadays as much as possible. Perhaps, let the learners decide their suit learning methods for own learning style is a good approach.

Therefore, Individualized Instruction is the effective teaching method for learning of performing arts courses because this teaching style specially focused on the Individuals. Individualized Instruction may not be the best method, but it is an interesting alternative learning approach in the 21st century and Thai education for develop the learners' educational aptitude to get better more or less.

Keywords : Individualized Instruction, Performing arts

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติปี 2560 - 2579 ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 และการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” นอกจากนี้ได้วางเป้าหมายด้านผู้เรียนประกอบด้วย ทักษะและลักษณะ คือ 3Rs8Cs นอกจากนี้ จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล (2563 : 100) ได้กล่าวว่า ศตวรรษที่ 21 คือโลกยุคใหม่ของการเปลี่ยนแปลง มีสถาบันการศึกษาเป็นกลไกในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามความคาดหวังของสังคมและตลาดแรงงาน ซึ่งจากการวิจัย พบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 คือ มีคุณลักษณะการสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ การตัดสินใจการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเป็นผู้ประกอบการปรับตัว และการจัดการตนเอง ตามลำดับจากการวางเป้าหมายด้านผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลกับบุคคลและสังคม ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ผู้สอนสามารถนำนวัตกรรมมาใช้สอนด้วยการสร้างกลยุทธ์ใหม่ ๆ เช่น การใช้กระบวนการทางความคิด การสะท้อนตนเอง การใช้การค้นหาคำถาม เป็นต้น (ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร และรุ่งทิพา ชูทอง, 2563 : 106) ซึ่งการจัดการศึกษาควรเป็นรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคนี้ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ประกอบด้วยทักษะสำหรับการเรียนรู้ที่จำเป็นและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ นำไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่

ดังนั้นการเรียนการสอนแบบรายบุคคลถือเป็นรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ควรใช้ในการเรียนการสอนที่ตอบสนองการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะการแสดงศึกษา เพราะจะมุ่งเน้นไปที่ตัวรายบุคคล โดยเฉพาะ รูปแบบการเรียนการสอนแบบรายบุคคล อาจไม่ใช่รูปแบบวิธีการสอนที่ดีที่สุด แต่วิธีการเรียนการสอนแบบรายบุคคลก็นับว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นทางเลือกต่อการศึกษาไทย ที่จะสามารถพัฒนาความถนัดทางการศึกษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นไป ไม่มากนักน้อย บุคคลแต่ละคนมีความถนัดแต่ละด้านต่างกันย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด สติปัญญาและร่างกาย

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อันเป็นผลทำให้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลก็ย่อมมีความแตกต่างกันไป ซึ่งในการเรียนการสอนนั้นก็เช่นเดียวกัน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความถนัดและความสามารถในการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน จึงก่อให้เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญา และความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งการเรียนแบบรายบุคคลทางด้านศิลปะการแสดงนั้น เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผลการจัดการเรียนการสอนก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และเกิดความรู้ของเข้าใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมหรือชมกิจกรรมทางด้านศิลปะการแสดงได้ การใช้สื่อประสมสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่ซับซ้อนจากนามธรรมเป็นรูปธรรมได้ นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองช่วยส่งเสริมการศึกษารายบุคคลนักเรียนได้เรียนตามความเข้าใจ

การเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะทางด้านศิลปะการแสดงนั้นมีวิธีการสอนที่หลากหลาย แต่ครูผู้สอนส่วนมากยังคงเลือกใช้วิธีการสอนที่ง่ายและสะดวก ซึ่งวิธีการเหล่านี้มักจะจำกัดความคิดของผู้เรียนไว้ทำให้ไม่เกิด การพัฒนาหรืออาจเกิดการพัฒนาได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากศิลปะการแสดงเป็นการเรียนที่เน้นทักษะ การปฏิบัติ ซึ่งมีความแตกต่างจากการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ มีหัวใจสำคัญคือการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีระบบและงดงาม ดังนั้นการสอนด้านศิลปะการแสดงจำเป็นต้องจัดกิจกรรม หรือเทคนิคการสอนโดยเฉพาะ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพราะในปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่าเส้นทางและเป้าหมายของผู้เรียนนั้น ทุกคนล้วนมีเป้าหมายที่อยากจะประสบความสำเร็จในด้านการเรียนเหมือนกัน

กล่าวได้ว่าแนวทางในการจัดการศึกษาแผนใหม่จะเน้นในเรื่องการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านความคิด สติปัญญา และทักษะปฏิบัติทางด้านร่างกาย ซึ่งถือแนวทางการศึกษาแผนใหม่เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจของตนเอง โดยเฉพาะในด้านศิลปะการแสดงที่ต้องใช้ความถนัดและความสนใจในการเรียนเป็นพิเศษอยู่แล้ว ซึ่งแนวทางในการศึกษาปัจจุบันก็มีความหลากหลายให้เลือกมากยิ่งขึ้นตามความสนใจของแต่ละบุคคล รูปแบบการเรียนเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะเป็นการเพิ่มแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจโดยไร้ข้อผูกมัดที่ไม่จำเป็นต้องเป้าหมายในอนาคตของตนเองด้วย แนวทางเหล่านี้เป็นสิ่งที่โรงเรียนและหลักสูตรแกนกลางควรนำมาเพิ่มเติมหรือเสริมจากหลักสูตรของสถานศึกษาในรายวิชาหลัก โดยอาจนำเข้ามาปรับใช้ในรูปของชุมนุมหรือโปรแกรมเสริมหลังเลิกเรียน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตรได้ เพื่อจะได้เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาความถนัดในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนที่อยู่ในระบบโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการให้ผู้เรียนได้ทดลองศึกษาและค้นหาความถนัดของตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เสริมที่จัดขึ้น เพราะผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความถนัดที่แตกต่างกัน โดยวิธีการต่าง ๆ ของการเรียนการสอนแบบรายบุคคล จึงนับว่าเป็นการเอื้ออำนวยความ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สะดวกให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้การใช้สื่อและรูปแบบการเรียนชนิดต่าง ๆ เพิ่มเข้ามาในการเรียนการสอน ก็จะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนด้วยเช่นกัน

ความหมายของการจัดการเรียนรายบุคคล

วัฒนาพร กระจับทุกซ์ (2542 : 25) ได้กล่าว การเรียนรายบุคคล เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทคนิคนี้ เริ่มต้น โดยครูหรือผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหัวข้อปัญหา หรือโครงการตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดโดยผู้เรียนต้องศึกษาวิเคราะห์ สรุปอ้างอิง และสรุปข้อความรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ และประเมินผลกระบวน การครูต้องใช้เทคนิคการประเมิน ในด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับ และการตรวจแก้ งาน โดยใส่ไว้ในสื่อที่ผู้เรียนใช้ หรือใช้ร่วมกันไปกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2546 : 15) ได้กล่าวว่า การเรียนรายบุคคล เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจะจัดให้สอดคล้องกับสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และความสะดวกของผู้เรียนแต่ละบุคคลซึ่งผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้จากการศึกษา ค้นคว้า สืบค้นด้วยตนเอง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถและความสะดวกของผู้เรียนเองเป็นสำคัญ

นันทน์ วิเชียรชม มาลินี ประพิณวงศ์ และ อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ (2561 : 112) ได้กล่าวว่า ก่อนการออกแบบแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนการสอนรายบุคคล ผู้สอนต้องวิเคราะห์ผู้เรียน ยิ่งผู้สอนทราบเป้าหมายของผู้เรียนและปัญหาที่มีผลกระทบต่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียน และความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของผู้เรียนจะทำให้การออกแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในทางศิลปะการแสดง การจัดการเรียนรู้รายบุคคลถือเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ตามความสามารถของผู้เรียนตามศาสตร์นั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถต่อยอดไปจนถึงสายอาชีพของศาสตร์นั้น ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนสนใจในการเรียนการแสดง ครูจะเป็นผู้แนะนำแนวทางว่าจะเรียนการแสดงไปจนถึงเป็นนักแสดงนักเรียนควรหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างไรบ้าง แล้วนักเรียนจึงลงมือศึกษา เก็บประสบการณ์ตามแนวทางที่ครูผู้สอนแนะนำ นักเรียนสามารถเรียนด้วยตัวเองได้ ทั้งจากภายในโรงเรียนหรือที่บ้าน เพื่อก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ และความพร้อมของตนเอง เป็นต้น สุดท้ายครูจะเป็นผู้ช่วยในการประเมินผลและแนะนำแนวทางพัฒนาต่อตามความเหมาะสม

กล่าวได้ว่า การเรียนการสอนแบบรายบุคคลเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนตามสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

และเป็นการจัดเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ก้าวไปเองเรื่อย ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งในการเรียนการสอนนี้ครูยังจะต้องมีบทบาทอยู่ในฐานะที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการเรียน ตลอดจนกระบวนการประเมินความรู้เพื่อให้นักเรียนพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการศึกษารายบุคคล

วิชัช วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2561 : 19) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนแบบรายบุคคลว่าการเรียนรู้ส่วนบุคคลเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ได้มากกว่าเรียนรู้ที่มีวิธีการเรียนรู้เพียงวิธีการเดียว

นอกจากนี้ จากการศึกษพบว่า เป็นการสอนที่จัดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายตามความต้องการและบุคลิกภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล การสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
2. เพื่อช่วยในการค้นหาจุดเริ่มต้นของผู้เรียนแต่ละคนในการจัดลำดับการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย
3. ช่วยในการจัดวัสดุและสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน
4. เพื่อสะดวกต่อการประเมินผลและส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคน
5. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนตามอัตราความสามารถของตน

ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 : 243) การศึกษารายบุคคลมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในหัวข้อที่อยากศึกษาอย่างลึกซึ้งโดยเน้นในเรื่องความสนใจ ความต้องการ และความรู้ลึกของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เพื่อให้เข้าใจวิธีการศึกษด้วยตนเอง การกำหนดเวลา สาระ และวิธีการเรียนด้วยตนเอง
4. เพื่อฝึกวินัยในการศึกษา และความรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจเอง และบังคับตนเองให้สามารถศึกษาได้ตามแผนที่กำหนดร่วมกันกับผู้สอน
5. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในวิชาที่สนใจในระดับสูงต่อไป
6. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

กล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแบบรายบุคคล มีจุดประสงค์เพื่อประเมินทักษะและค้นหาความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความถนัดของตนเอง ส่งเสริมทักษะตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล การเรียนการสอนแบบรายบุคคลจึงเป็นวิธีการเรียนการ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนโดยคำนึงถึงลักษณะความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งและเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคล

ศศิธร เวียงวะลัย (2556 : 15) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยการนำเทคนิคและวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้สำหรับการเรียนการสอนร่วมกันในชั้นเรียน เป็นการคำนึงถึงการรับรู้และการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันออกไป เช่น การใช้เทคนิค Learning Contracts คือ การสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางหลักปฏิบัติ หรือข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนถึงการใช้รูปแบบ เวลาและวิธีการประเมินในการเรียนการสอน

ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคลในสาขาวิชาทางด้านศิลปะการแสดงนั้นผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสามารถและความต้องการเฉพาะตัวของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการและมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศักยภาพของตนเองออกมาให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้การเรียนรู้ทางด้านศิลปะการแสดงนั้นเป็นศาสตร์ที่ต้องฝึกฝนทั้งด้านทักษะร่างกาย ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงการสื่อสารระหว่างผู้แสดงและผู้ชมผ่านรูปแบบการแสดงแขนงต่าง ๆ การเรียนรู้รายบุคคลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองทางด้านความคิด ความต้องการและรวมถึงระดับความสามารถที่หลากหลาย โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ปิดกั้นความคิดของตนเองและสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา การกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้และการฝึกฝนให้เข้ากับผู้เรียนแต่ละคน การกำหนดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการส่วนตัวของผู้เรียนและการประเมินผลเป็นรายบุคคล จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้รายบุคคลนั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่คุณเรียนและผู้สอนได้คาดหวังไว้ร่วมกัน

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้รายบุคคลทางด้านศิลปะการแสดง เช่น การฝึกฝนท่าทางและเทคนิคในการฟ้อนรำหรือการเต้นบัลเลต์ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนควรทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและอีกประเด็นที่สำคัญสำหรับครูผู้สอนคือต้องสังเกตถึงความสามารถของนักเรียนแต่ละคน รวมถึงการสร้างกิจกรรมที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ท่าทางและเทคนิคการรำหรือการเต้นนั้นได้ไวขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นก็ต้องตอบสนองความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ในการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เมื่อครูผู้สอนได้กำหนดเป้าหมายเอาไว้แล้วว่านักเรียนจะต้องปฏิบัติท่าทางและเทคนิคนั้นได้ แต่ในระหว่างการเรียนรู้ นั้น ผู้เรียนอาจมีลำดับการเรียนรู้ท่าทางการเต้นที่แตกต่างกันออกไป จึงเป็นหน้าที่ของ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครูผู้สอนที่จะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดจุดประสงค์เพื่อตอบสนองผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเดียวกัน และเมื่อถึงขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องประเมินถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่ามีพัฒนาการมากน้อยเพียงใดและไม่ควรเปรียบเทียบกับผู้อื่น เพื่อเป็นการหาข้อแก้ไข หรือหาวิธีการปรับผลสัมฤทธิ์ ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

ประเภทของการจัดการเรียนรายบุคคล

หลักสูตรทางด้านศิลปะการแสดง เน้นการเรียนการสอนด้านการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ หลักสูตรกำหนดให้เรียนหลากหลายวิชารวมกัน มีกิจกรรมเสริมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสอนปฏิบัติเบื้องต้น อันเป็นประสบการณ์ของผู้สอนในการพัฒนา กลุ่มหนึ่งที่ได้นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกระบวนการ “การจัดการองค์ความรู้” แม้จะเป็นระยะเวลายาวนาน ๆ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่มากนัก เพราะเป็นการจัดกิจกรรมลักษณะนำร่อง เพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการจัดการองค์ความรู้ แต่มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2543 : 108-111) ได้การจัดการสอนเป็นรายบุคคล (Individually Prescribed Instruction) วิธีการจัดการเรียนแบบนี้ สามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. ทำแบบทดสอบวัดระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนในวิชาต่าง ๆ วิชาใดอยู่ในระดับใด
3. จัดเตรียมวัสดุทางการเรียน และแบบฝึกหัดเพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามระดับที่ต้องการ
4. ใช้การวินิจฉัยที่รอบคอบและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเครื่องกำหนดระเบียบวิธีสอน โดยนัยนี้ผู้สอนกำหนดลำดับก่อนหลังในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนให้แก่เด็กแต่ละคน แล้วทดสอบสัมฤทธิ์ผลในแต่ละระดับวิชา แต่ผู้เรียนจะใช้เวลาในแต่ละระดับเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

การสอนโดยให้ดำเนินการด้วยตนเอง (Self-Directed Instruction) วิธีนี้โรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนไว้ และให้อิสระแก่ผู้เรียนในการที่จะกำหนดว่าตนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างไร โดยปกติแล้วจะมีศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งวิทยาการ ซึ่งมีวัสดุหลายชนิดแตกต่างกันไว้พร้อม ผู้เรียนแต่ละคนจะเลือกวัสดุที่จะใช้ในการเรียนตามความต้องการของตน ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องพิจารณารูปแบบในการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนแต่ละคนเป็นเครื่องช่วยในการแก้ปัญหา

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสอนตามเอกัตบุคคล (Personalized Instruction) วิธีนี้ผู้เรียนเลือกวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง จากที่โรงเรียนกำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของตน เมื่อเลือกวัตถุประสงค์แล้วผู้เรียนจะดำเนินการ ไปตามโปรแกรม และวัสดุการเรียนที่กำหนดไว้ บางแห่งอาจมีทางเลือกไว้มาก ๆ เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนฝึกการตัดสินใจ เมื่อตัดสินใจแล้วจะต้องสัญญาโดยปฏิบัติไปตามวัตถุประสงค์และใช้วิธีตามที่กำหนดไว้ ผู้เรียนจะบรรลุตามสัญญาก็ต่อเมื่อผ่าน ข้อทดสอบหรือการประเมินผลโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดไว้

การเรียนตามลำพัง (Independent Study) วิธีนี้เป็นวิธีให้อิสระแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ที่ในการเลือกทั้งวัตถุประสงค์ และวิธีเรียนซึ่งเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่เรียนดี หรือเด็กที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

จากลักษณะการสอนแบบรายบุคคลทั้ง 4 ประเภท ได้มีแนวปฏิบัติในการจัดรูปแบบการสอนหลาย วิธีซึ่งแต่ละวิธีตอบสนองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งสิ้น กระบวนการสอนศิลปะการแสดง การปฏิบัติเบื้องต้นจะเริ่มดำเนินการได้อย่างราบรื่น ก็คงต้องให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจถึงความสำคัญ ของวิชาชีพนี้ มีความรัก มีความศรัทธา มั่นใจและภูมิใจในตนเองว่ามีความสามารถ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้ เมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีก็จะเกิดการใฝ่เรียนรู้ขึ้น และเมื่อผู้สอนให้ ความรู้ด้านเนื้อหา (ทฤษฎี) พื้นฐานที่เกี่ยวข้องตามลำดับแล้ว ก็ต้องให้ผู้เรียนฝึกทักษะการปฏิบัติงานเพื่อให้ เกิดความชำนาญ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ทุกที่ทุกเวลา

เมื่อผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายบทบาทการเรียนแบบรายบุคคล และความสำคัญ ของการเรียนการสอนรายบุคคลแล้ว ก็อาจจะมีความรู้สึกว่ายังไม่แน่ใจในวิธีการสอนแบบนี้ว่าจะดีกว่า รูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างไร แต่เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิคำตอบได้แต่เพียงขั้นต้นว่า วิธีการเรียนการสอนแบบ รายบุคคลที่นำมาใช้จะดีหรือไม่นั้น ก็น่าจะต้องขึ้นอยู่กับวิธีการ หรือหลักการ การจัดการเรียนการสอนว่า จะทำในรูปแบบใด จะต้องคำนึงถึงขั้นตอนใดบ้าง และจะต้องใช้เวลาประเมินผล วิเคราะห์ แล้วมีการปรับปรุงกัน มากพอสมควร เพราะการจัดการเรียนการสอนรายบุคคลมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. ผู้เรียน สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนรายบุคคล ก็คือ ตัวผู้เรียนเป็น สำคัญ ได้แก่ ความเอ็กต์ภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งจะต้องแยกแยะให้เห็นส่วนที่มาเกี่ยวข้องกับการเรียน ของผู้เรียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเอ็กต์ภาพของผู้เรียนแต่ละ คน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องศึกษาคำว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือ เอ็กต์ภาพ (Individual Differences) นั้นว่ามีความสำคัญอย่างไรต่อการเรียนของผู้เรียน

2. บทบาทของครู ถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการกระตุ้นกระบวนการ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นรูปแบบที่อยู่บน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พื้นฐานความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการค้นหาคำตอบผ่านการสำรวจด้วยตัวเอง โดยครูผู้สอนจะช่วยในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้และรู้จักแก้ปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนรู้จักการถอดบทเรียน และนำไปใช้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและบทบาทของครูที่จะต้องศึกษาให้ถ่องแท้ต่อมา คือระบบการเรียนการสอนรายบุคคล รวมไปถึงลักษณะของสื่อที่จะใช้ในการเรียนการสอนรายบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมในการรับบทบาทของครู ในระบบการเรียนการสอนรายบุคคลด้วย เพื่อครูจะทำงานของตนให้สอดคล้องกับการสอนรายบุคคล

3. ยึดเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ถ้าหากว่าการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล พยายามยึดหลักการและเป้าหมายอันเดียวกันตาม หลักการและทฤษฎีทั้ง 5 ประการ ก็จะได้กระบวนการเรียนการสอนรายบุคคลที่สมบูรณ์ และสนองต่อปรัชญาเดียวกันทั้งสิ้น คือ

1. ผู้เรียนได้ลงมือทำเอง
2. ได้รับทราบผล คำติชมทันที
3. มีความภูมิใจในความสำเร็จ
4. เราได้ค่อยๆเรียนรู้ไปที่ละลำดับขั้นตอน
5. อัตราการเรียน

เนื่องจากความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล จึงมีผลต่อเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนของผู้เรียน ด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลนั้น จะมุ่งเน้นการเรียนมากกว่าการสอน ดังนั้นอัตราการเรียนของผู้เรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่สุด ที่ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล และจะต้องนำมาพูดถึงในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบนี้เสมอ

4. วิธีการของการเรียนการสอนแบบรายบุคคลก็เช่นเดียวกับอัตราการเรียน คือ ความแตกต่างของคนเรา เป็นเหตุที่ทำให้วิธีการเรียนของเราแตกต่างกันไปอีกด้วย ดังนั้น วิธีการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนแบบรายบุคคลจึงไม่ตายตัวเอาไว้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จะผสมผสานกันตามความเหมาะสมหลายประการด้วยกัน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพราะเด็กแต่ละบุคคล แต่ละชั้นปี ก็มีความสามารถที่แตกต่างและหลากหลาย โดยจะยึดหลักการให้สนองเอกลักษณ์ของผู้เรียนให้มากที่สุด

5. สื่อการสอนแบบรายบุคคลนั้น มีลักษณะย่อมไม่เหมือนกับสื่อการสอนโดยทั่ว ๆ ไป เนื่องจากความสอดคล้องของสื่อที่จะต้องใช่วิธีการเรียนการสอนรายบุคคลนั้น นับว่าเป็นเหตุผลหนึ่งที่จะทำให้ความสำคัญจะเปลี่ยนไปจาก เครื่องมือประกอบการสอน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียน สื่อการสอนรายบุคคลต้องเป็นสื่อที่มีศักยภาพในตัวเองสูง และมีความสมบูรณ์ในตัวสื่อเองมาก

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. บรรยากาศในการเรียนการสอนแบบรายบุคคล คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด เพื่อสร้างความเอาใจใส่ ในการเรียนของผู้เรียนเอง อาจให้ผู้เรียนเริ่มด้วยการวางแผน การเรียนด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำเท่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูก็จะเปลี่ยนไป โดยความเป็นกันเองจะมีมากขึ้น โดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมด้วยตนเอง แต่ความรับผิดชอบในการเรียนจะตกเป็นของผู้เรียนเอง ในที่นี้ตัวผู้เรียนเองก็ได้ฝึกความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองไปในตัว อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนอยู่ตลอดเวลา

7. กำกับติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ซึ่งครูต้องคอยติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนในช่วงการเรียน ทั้งการสอบถาม การแนะนำ และกระตุ้นให้ใช้ความพยายามให้มากยิ่งขึ้น กล่าวชื่นชมเมื่อผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้น เป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ที่กระบวนการไม่ได้มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว

8. การทดสอบและการประเมินผล การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ทราบความก้าวหน้าของตนอย่างสม่ำเสมอ นั้นก็จะได้จากการที่ได้รับการทดสอบและสังเกตความก้าวหน้าของการเรียนอยู่ตลอดเวลา โดยได้จากผู้เรียนประเมินตนเองจากการทำแบบฝึกหัด จากการทำงานและ ได้รับการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการแจ้งผลการเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยวิธีการที่เหมาะสม สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องของตนเองด้วยทุกครั้ง อย่างทันทีทันใด การประเมินในรูปแบบนี้ตัวผู้สอนจะต้องมีการอธิบายการประเมินให้กับผู้เรียนและจะต้องใส่ใจในรายละเอียดของการประเมินเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกันตัวผู้เรียนก็ต้องยินดีที่จะรับฟังผลการประเมินรับรู้ข้อผิดพลาด พร้อมทั้งจะนำกลับไปแก้ไขและปรับปรุง

9. ตรวจสอบและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งการตรวจสอบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่พึงกระทำและเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกิจกรรมควรปรับให้เข้ากับผู้เรียนในแต่ละบุคคล และเข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน เพราะจะทำให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้เรียนทางด้านศานศิลป์ ทัศนศิลป์ ความแตกต่างระหว่างบุคคลในประเด็นความสามารถของทักษะนั้นย่อมเป็นที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน เพราะเป็นศาสตร์ของความสามารถเฉพาะบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนต่างมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลายสถาบันทั้งที่เป็นสถาบันเฉพาะทางและผู้เรียนจากสถานศึกษาทั่วไปที่ต้องมาเรียนร่วมกันดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลจะต้องมีรูปแบบ วิธีการ หรือหลักการที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน มีการเตรียมการวางแผน ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ดี ครอบคลุม เพราะในการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคลจะต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนเพราะด้วยลักษณะความหลากหลายในทักษะความสามารถของผู้เรียนแต่

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ละบุคคลที่แตกต่างกันดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญที่ได้กล่าวมาแล้วจึงมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล

ขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนแบบรายบุคคล

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดอย่างไร ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนรู้อย่างไร ชอบทำอะไร ถนัดอะไร การวิเคราะห์ในขั้นนี้จะทำให้ผู้สอนพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ควรเป็นกิจกรรมในลักษณะใด กิจกรรมเหล่านั้นมีความหลากหลาย เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการออกแบบการเรียนรู้ส่วนบุคคล

ขั้นที่ 2 กำหนดช่องทางการเรียนรู้ ที่ตอบสนองธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน ตามที่วิเคราะห์จากขั้นที่ 1 ซึ่งช่องทางการ เรียนรู้นั้นมีความหลากหลายมาก เช่น การเรียนรู้จากแหล่งออนไลน์ การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองหรือเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน (co-learning) การเรียนรู้กับผู้สอน การเรียนรู้กับสถานประกอบการ องค์กรภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 3 เตรียมบทเรียน ซึ่งกิจกรรมในการเรียนการสอนที่ดีจะต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นผู้สอนจำเป็นจะต้องเตรียมวิธีการสอนไว้ให้พร้อม และมากพอที่จะให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความต้องการ โดยผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการเรียนการสอนเองทั้งหมด แต่เพียงกำหนดทางไว้ล่วงหน้าเพื่อแนะนำผู้เรียนในการดำเนินการเรียนด้วยตนเอง และผู้สอนจะต้องเสริมบทเรียนด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 เตรียมแบบทดสอบ ในการจัดทำแบบทดสอบในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อการประเมินผลเปรียบเทียบกับเพื่อนในชั้นเรียน หรือเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนไปในแนวทางที่ผู้สอนและผู้จัดหลักสูตรต้องการหรือไม่ แต่ในการทดสอบ การวัด และการประเมินผลการเรียนในที่นี้เป็นไปเพื่อประเมินผลรายบุคคลเพื่อเปรียบเทียบกับตนเอง ตรวจสอบความสามารถ และประสบการณ์พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถแนะนำประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงทราบข้อบกพร่องแล้ววินิจฉัยและแก้ไขต่อไป ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะต้องเตรียมมี 2 แบบ ได้แก่

1) แบบทดสอบความรู้ของผู้เรียนแบบรายบุคคลเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละหน่วย

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นที่ 5 เตรียมสื่อการสอน สื่อการสอนในการเรียนการสอนแบบรายบุคคลมีหลายประเภท ซึ่งครูผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเลือกสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนรู้ โดยเฉพาะสื่อชนิดนั้นจะต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สไลด์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

ขั้นที่ 6 ดำเนินการสอน เมื่อเตรียมการสอนเรียบร้อยแล้ว ในการเรียนรู้แบบรายบุคคลจะมีขั้นตอนของการเรียนการสอน ดังนี้

1) ก่อนเริ่มเรียน ผู้เรียนจะต้องมีการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยที่จะเรียนมากน้อยเพียงใด

2) ถ้าหากผู้เรียนได้คะแนนตามเกณฑ์ที่ครูผู้สอนตั้งไว้ แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้ในหน่วยนั้น ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนซ้ำหน่วยนั้นอีก ก็ให้ผ่านไปเรียนหน่วยการเรียนรู้ต่อไปได้เลย แต่ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ ก็จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยนั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการส่งเสริมในเรื่องอัตราการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วย

3) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย

4) หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนของหน่วยการเรียนรู้ ก็จะมีการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ถ้าสอบได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนก็จะผ่านไปเรียนหน่วยการเรียนรู้ต่อไปได้ แต่ถ้าไม่ผ่านก็ต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมจนกว่าจะผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้

ขั้นที่ 7 เตรียมการซ่อมเสริม หลังจากการจัดการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้เสร็จสิ้นลง ผู้เรียนบางคนอาจจะไม่สามารถเข้าใจเนื้อหา และสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดได้ ครูผู้สอนจึงต้องเตรียมการซ่อมเสริมไว้ให้แก่ผู้เรียนด้วย

ข้อดี/ข้อจำกัด ของการเรียนรายบุคคล

การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรายบุคคลนั้นมีจุดดีที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างตรงจุดอยู่มากมาย เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ได้เหมาะสมตามระดับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของแต่ละบุคคลได้ เพราะการเรียนในรูปแบบนี้ บทเรียนมักจะถูกกำหนดให้เลือกเรียนเป็นหน่วยๆ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ด้วยชุดการเรียนที่จัดเป็นเนื้อหาบทเรียนตามหน่วยนั้น สื่อที่ใช้ในการเรียนก็มีความหลากหลายและมักจะใช้ในรูปแบบของสื่อประสม บางรูปแบบจะเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วย เช่น การเรียนด้วยบทเรียนเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, การเรียนผ่านโปรแกรมหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้อย่างรายบุคคลก็มีข้อจำกัดให้ต้องคำนึงถึงอยู่ไม่น้อย เพราะเมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้อย่างรายบุคคล ผู้ออกแบบการเรียนการสอนส่วนมากก็มักจะใช้วิธีสร้างเครื่องมือ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสะดวกและระดับความสามารถของตนเอง แต่บางรายวิชาที่ไม่สามารถให้ผู้เรียน ulyanglikซึ่งได้ด้วยตนเองได้ทั้งหมด อาทิเช่น รายวิชาที่เป็น การปฏิบัติอย่างศิลปศึกษา อันได้แก่ ดนตรี นาฏศิลป์และทัศนศิลป์, พลศึกษา, เพราะรายวิชาในลักษณะนี้ นอกเหนือจากจะต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความเชี่ยวชาญแล้วนั้น ก็ยังมีรายละเอียดที่เป็นทักษะ ปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูผู้สอน เพราะฉะนั้นในรายวิชาลักษณะนี้ บทบาทหน้าที่ของผู้สอนก็จะหนักกว่าผู้เรียน เนื่องจากจะต้องคิดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ในการจัดเตรียมสื่อการเรียนในแต่ละวิชาให้ เหมาะสมกับผู้เรียน โดยต้องดูถึงบุคลิกภาพและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนด้วย ในกรณีที่ผู้สอนไม่มี เวลาให้แก่ผู้เรียนมากพอ จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว อาจเป็นผลทำให้การเรียนลุ่มเหลวลง ได้ หรือถ้าหากผู้เรียนมีอายุน้อยและยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอ ที่จะควบคุมการเรียนของตนเองได้ก็ อาจจะทำให้ยากแก่การเรียนให้สำเร็จได้

กล่าวได้ว่า ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนการสอนแบบรายบุคคล คือการทำให้ผู้เรียนได้เรียนตาม ความสามารถและความสนใจของตนเอง โดยบทเรียนที่เรียนจะมีความหลากหลายตามความสนใจของ ผู้เรียน บทเรียนที่เรียนจะแบ่งออกเป็นหน่วยย่อยให้สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น โดยจะมีรูปแบบการ เรียนการสอนที่ผ่านสื่อการเรียนรู้อันได้รับการทดสอบมาอย่างดีแล้ว จึงจะทำให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล และมีประสิทธิผลตามที่ผู้จัดการเรียนการสอน กำหนดไว้ด้วย

รูปแบบการเรียนการสอนศิลปะการแสดงของไทยในปัจจุบัน

การศึกษาไทยในปัจจุบันมีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัด การศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติ คือ พัฒนาคคน พัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคม ใน หลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี ประสิทธิภาพได้นั้น ไม่สามารถจำกัดอยู่แค่การให้การศึกษาได้เท่านั้น รายงานการพัฒนาโลกได้ระบุว่า สิ่ง สำคัญที่สุดที่ภาครัฐควรจะต้องคำนึงถึง คือ สมรรถนะ โอกาส และเป้าหมายสำคัญของการบริหารช่วง เปลี่ยนผ่านของชีวิต จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกรอบนโยบายของรัฐจะช่วย สนับสนุนในการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้สามารถก้าวผ่านช่วงของการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของเยาวชนไปได้ และพร้อมเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังต้องการการปฏิรูปโครงสร้างการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ มีความสอดคล้องกับการทำงานของสมอง ของผู้เรียนและมีคุณภาพที่ใช้งานได้ หากวางรากฐานพัฒนาการ ของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดและพัฒนาศักยภาพ ความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ สังคม ควรให้เยาวชนแสวงหาความสามารถพิเศษที่ชื่นชอบ และโดดเด่นของตนเอง เป็นการทำให้เด็ก รู้สึกรักและตั้งใจเรียนขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามเราควรจะศึกษาเพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนด้วยเพื่อให้ได้รับการพัฒนา อย่างแท้จริง

การเรียนการสอนศิลปะการแสดงของไทยในปัจจุบัน มีวิธีการสอนที่หลากหลายมากขึ้น แต่ครูผู้สอน ส่วนมากยังคงเลือกใช้วิธีการสอนที่ง่ายและสะดวก เช่น การบรรยาย การสาธิตให้ลอกเลียนแบบ การกำหนด กรอบแนวคิดให้ ฯลฯ ซึ่งวิธีการเหล่านี้มักจะจำกัดความคิดของผู้เรียนไว้ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาหรืออาจเกิด การพัฒนาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพิจารณา ศึกษา ปรับเปลี่ยน และเลือกใช้วิธีการสอน ที่เหมาะสมกับรายวิชา คุณลักษณะของผู้เรียน รวมถึงความสามารถในการสอนของตนเองให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะรายวิชาในกลุ่มสาระศิลปศึกษา ที่เน้นการฝึกปฏิบัติทักษะของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการเรียนการ สอนที่เหมาะสมกับปัจจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนในการศึกษารายวิชา เหล่านี้เป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนศิลปะการแสดงของไทยยังไม่สามารถพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ เพราะเป็นวิชาที่ไม่ถูกให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ และการวัด ประเมินผลก็ยังใช้วิธีการวัดประเมินโดยไม่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงมีผู้เรียนที่มีความแตกต่างใน การพัฒนาความรู้ หรือมีทักษะในการเรียนรู้ที่ต่างกัน เช่น ผู้เรียนบางกลุ่มสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ทักษะได้โดยการลงมือปฏิบัติซ้ำ ๆ แต่ก็มีผู้เรียนบางกลุ่มที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการเห็นตัวอย่างเพียงครั้ง เดียว เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาของครูผู้สอนในด้านการออกแบบวิธีการสอนและการวัดประเมินผล เนื่องจากการสอนและการวัดผลประเมินผลในปัจจุบัน ใช้การออกแบบการสอนและประเมินผลแบบอิง กลุ่มส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเกิดการเรียนรู้จาก การสอนในวิธีการเดียวกันของผู้สอนได้ และความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียนนั้นไม่ได้ถูกส่งเสริมหรือถูก ผลักดันให้มีการพัฒนาที่ถูกต้องหรือเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนแค่ ให้จบหลักสูตร แต่ไม่ได้ดึงศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนออกมา ดังนั้นการวัดประเมินผลในการเรียน ศิลปะการแสดงศึกษาควรมีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพจริงหรือ สถานการณ์จริงของผู้เรียนแต่ละคนจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองการเรียนการสอนแบบ รายบุคคลได้อย่างแท้จริง

ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคลถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้ระบบการศึกษาได้เข้าถึงเป้าหมาย และความต้องการของตัวผู้เรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น การเรียนในรูปแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นความต้องการ เห็นศักยภาพของตัวเองได้ไวยิ่งขึ้น อีกทั้งการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าต้องมีการปรับตัว อยู่ตลอดเวลาดังนั้นการลดทอนการเรียนการสอนที่เกินความจำเป็น และหันมาลองปรับหลักสูตรให้

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพียงพอสำหรับความต้องการของเด็กแต่ละช่วงวัยเห็นที่จะเกิดประโยชน์กับทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียนที่ไม่ต้องอัดแน่นไปด้วยวิชาความรู้ที่มากเกินไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะการแสดงด้วยวิธีการสอนแบบรายบุคคล

บุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้านศิลปะการแสดงต่างกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการวัดประเมินที่แตกต่างกันไปตามความสามารถและพัฒนาการของบุคคลนั้น ๆ เนื่องจากศิลปะการแสดงเป็นการเรียนที่เน้นทักษะการปฏิบัติ ซึ่งมีความแตกต่างจากการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ศิลปะการแสดงมีหัวใจสำคัญการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีระบบและงดงาม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการพองร่า หรือการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการเต้นอย่างการเต้นบัลเลต์ เป็นต้น ดังนั้นการสอนด้านศิลปะการแสดงจำเป็นต้องจัดกิจกรรม หรือเทคนิคการสอนโดยเฉพาะ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ดังจะยกตัวอย่างขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการแสดงด้วยวิธีการสอนรายบุคคล ดังนี้

1. ครูผู้สอนจำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้เรียนจากการทดสอบก่อนเรียน ทำให้ทราบความสามารถหรือพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน
2. เมื่อทราบพื้นฐานของผู้เรียนแล้ว นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเลือกการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
3. เริ่มกิจกรรมการสอนจากง่ายไปยาก เช่น สอนการจับและตั้งวงที่เป็นนาฏยศัพท์ก่อนที่จะสอนภาษาท่าทางนาฏศิลป์ หรือการเตรียมร่างกายสำหรับนักแสดงบัลเลต์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการสอนของศิลปะการแสดงแต่ละประเภทก็จะมีสอนที่ต่างกันออกไป
4. ครูเริ่มสอนโดยเทคนิคการสอนแบบรายบุคคล โดยสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ผู้เรียนคนไหนปฏิบัติหรือเรียนรู้ช้า ครูจำเป็นต้องอธิบายซ้ำ ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ หรือผู้เรียนคนไหนปฏิบัติได้เร็ว ก็จะสอนเร็ว เป็นต้น
5. ระหว่างที่ทำการสอนศิลปะการแสดง ครูต้องคอยสังเกตและชี้แนะการปฏิบัติของผู้เรียนตลอดเวลา ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนมากกว่าการสอนหนังสือในรายวิชาอื่น ๆ
6. การวัดประเมินผลควรมีเครื่องมือที่หลากหลาย และควรดูพัฒนาการเป็นรายบุคคล

สรุปผล

เราจะเห็นได้ว่าเส้นทางและเป้าหมายของผู้เรียนนั้น ทุกคนล้วนมีเป้าหมายที่อยากจะประสบความสำเร็จในด้านการเรียนเหมือนกัน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีการคิดค้นรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยรูปแบบของการเรียนรู้นั้น ควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ซึ่งการเรียนรู้นั้นควรตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันให้ได้มากที่สุด อาจจะใช้วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ ดังนั้นการเรียนการสอนแบบรายบุคคลจึงเป็นการเรียนการสอนที่มีขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสตรวจสอบความสามารถและความต้องการของตน ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และพัฒนาไปตามความสามารถหรือพัฒนาไปตามความถนัดของตนเอง อีกทั้งยังมีโอกาสรู้ถึงความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อให้ทราบถึงข้อแก้ไขที่ผู้เรียนจะต้องพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ การเรียนการสอนแบบรายบุคคลจึงมีลักษณะคล้ายกับเป็นหลักสูตรส่วนบุคคล คือเป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความก้าวหน้าในการเรียนการสอน จะเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละบุคคล การเรียนรู้แบบรายบุคคลเป็นการประยุกต์ใช้ร่วมกันระหว่างเทคนิควิธีการและสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ในลักษณะของสื่อประสมซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญในการเรียนการสอนแบบรายบุคคล

ดังนั้นการเรียนการสอนแบบรายบุคคลจึงถือว่าเป็นการเรียนการสอนที่ตอบสนองการเรียนรู้ศิลปะการแสดงศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะจะมุ่งเน้นไปที่ตัวรายบุคคลโดยเฉพาะ รูปแบบการเรียนการสอนแบบรายบุคคล อาจไม่ใช่รูปแบบวิธีการสอนที่ดีที่สุด แต่วิธีการเรียนการสอนแบบรายบุคคล ก็นับว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป็นทางเลือกต่อการศึกษาไทย ที่จะสามารถพัฒนาความถนัดทางการศึกษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นไป ไม่มากนักน้อย

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ. (2543). รายงานการสังเคราะห์เอกสารเรื่องวิธีการสอนและรูปแบบ
การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับ
มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์การศาสนา.
- จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล. (2563). คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการในศตวรรษ
ที่ 21. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร,
4(2), 100-111
- ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร และรุ่งทิwa ชูทอง. (2563). นวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 4(1), 106-123
- นันทน์ วิเชียรชม, มาลินี ประพิณวงศ์ และ อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์. (2561). การพัฒนาทักษะการพูด
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของพนักงานบริษัทโดยใช้แนวคิดการเรียนการสอนรายบุคคล.
วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอลทีเพรส.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมรุต พัฒนาผล. (2561). การเรียนรู้ส่วนบุคคล Personalized Learning. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ:
บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- ศศิธร เวียงละลั. (2556). การจัดการเรียนรู้ Learning Management (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ:บริษัทโอเอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. (พิมพ์ครั้งที่ 4)
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา), อาจารย์ประจำรายวิชา

²⁻¹³นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) สาขาศิลปะการแสดงศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ